HABER BÜLTENİ
07.08.2015 Sayı 5

Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı (DOKA) ve Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV) işbirliği ile gerçekleştirilen DOKA Fındık Ticaret Güven Endeksi Anketi, Türkiye'nin bölgesel ve ürün bazlı ilk güven göstergelerinden biri oldu. DOKA Fındık Ticaret Güven Endeksi ile Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize ve Trabzon'da fındık ticareti yapan firmaların mevcut durumları ve önümüzdeki döneme ilişkin beklentileri analiz ediliyor. DOKA Fındık Ticaret Güven Endeksi, Doğu Karadeniz Bölgesi fındık sektörünün Türkiye geneli ve AB'ye üye ülkeler ile karşılaştırılmasını mümkün kılıyor.

Fındık Ticaret Güven Endeksi, Ocak ayından bu yana uygulanıyor:

DOKA ve TEPAV işbirliği ile gerçekleştirilen DOKA Fındık Ticaret Güven Endeksi Anketi, Artvin, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Rize ve Trabzon'da toptan fındık ticareti yapan firmalara uygulanmaktadır. Toptan fındık ticareti yapan 250 firma ile her ay anketler yapılmaktadır. Bu kapsamda Ocak ayında uygulanmaya başlanan anketlerin, 7. dönem anketleri Temmuz ayında yapılmıştır. DOKA Fındık Ticareti Güven Endeksi düzenli olarak TEPAV ve DOKA tarafından her ayın 5. işgünü kamuoyuna açıklanacak.

Fındık Ticaret Güven Endeksi Nasıl Hesaplanıyor:

Fındık ticaret güven endeksi, ankette yer alan "son 3 ayı düşündüğünüzde iş hacminizde (satışlarınızda) nasıl bir gelişme oldu?", "şu andaki fındık stok miktarınız için ne söyleyebilirsiniz?" ve "önümüzdeki 3 ayda iş hacminizde (satışlarınızda) nasıl bir gelişme bekliyorsunuz?" sorularına verilen yanıtların balanslarının ortalaması alınarak hesaplanmaktadır.

Balans değeri, sorulara olumlu cevap verenler ve olumsuz cevap verenlerin farkı alınarak hesaplanmaktadır.

FINDIK TİCARETİ YAPANLARIN İYİMSER BEKLENTİLERİ SÜRÜYOR:

DOKA Fındık Ticaret Güven Endeksi temmuz ayında arttı. Önümüzdeki 3 ayda sipariş, satış ve istihdam beklentilerinde artış yaşandı. DOKA fındık endeksi, temmuz ayında Türkiye geneli ticaret endeksinden ve AB-28 ticaret endeksinden daha iyi performans sergiledi.

DOKA Fındık Ticaret Güven Endeksi temmuz ayında artmaya devam etti:

Temmuz 2015'te Türkiye genelini temsil eden ticaret endeksi -7,5 değerini alırken, DOKA Fındık Ticaret Güven Endeksi 25,1 değerini aldı. DOKA endeksi, bir önceki aya göre 9,6 puan artarken, Türkiye genelini temsil eden ticaret endeksi aynı dönemde 1,7 puan azaldı. Önümüzdeki 3 aydaki satış beklentisi ve geçtiğimiz 3 aydaki işlerin durumundaki artış, DOKA fındık ticareti güveninin artmasında etkili oldu. DOKA fındık ticareti güveninin, temmuz ayında TEPE ve AB-28'den daha iyi olduğu görüldü.

Şekil-1. DOKA ile TEPE karşılaştırılması* (Temmuz 2014 – Temmuz 2015)

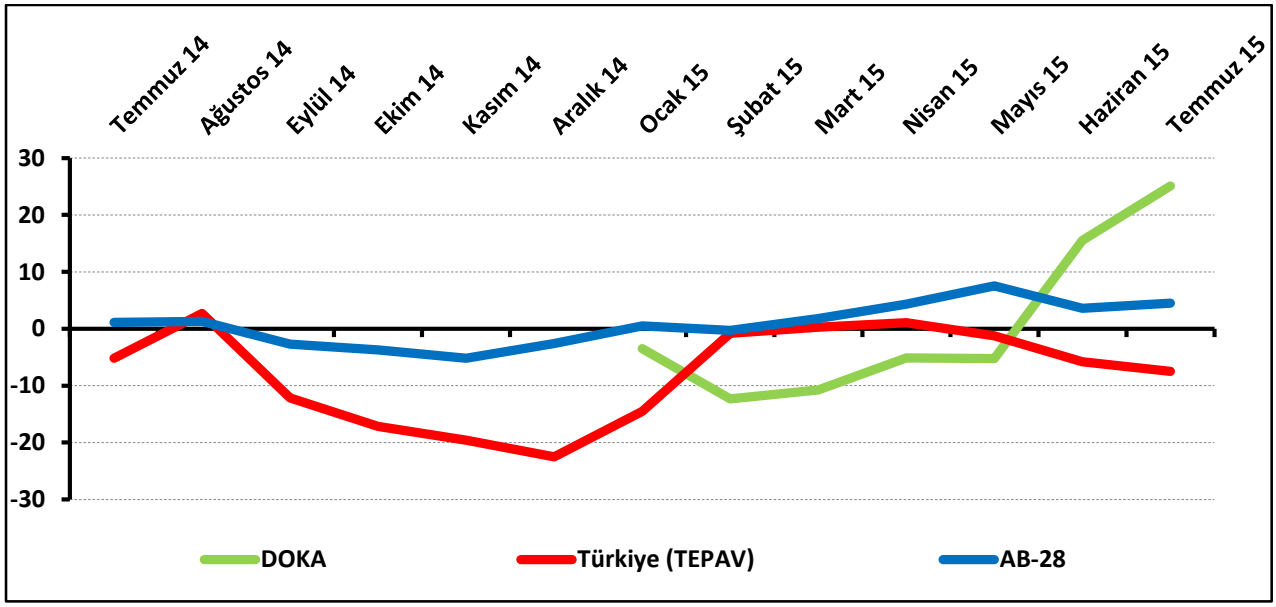

**Mevsimsellikten arındırılmamış seriler*

Tablo-1. DOKA Fındık Ticareti Güven Endeksi*

%	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2015	-3,5	-12,3	-10,8	-5,1	-5,3	15,5	25,1					

Fındık ticareti yapanların yüzde 64'ü satışlarında artış bekliyor:

Temmuz 2015'te fındık ticareti yapan firmaların yüzde 63,6'sı önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme beklerken, işlerinde kötüleşme bekleyenlerin oranı yüzde 16,2 oldu. Gelecek 3 aydaki satış beklentilerinin denge değerinde Haziran 2015'e göre 30 puanlık artış görüldü. Doğu Karadeniz Bölgesi'nde fındık ticareti yapan firmaların gelecek 3 aya ilişkin satış beklentilerinin, Temmuz 2015'te Türkiye geneli ve AB-28'e kıyasla daha iyi olduğu görüldü.

Şekil-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi* (%arttı – %azaldı) (Temmuz 2014 – Temmuz 2015)

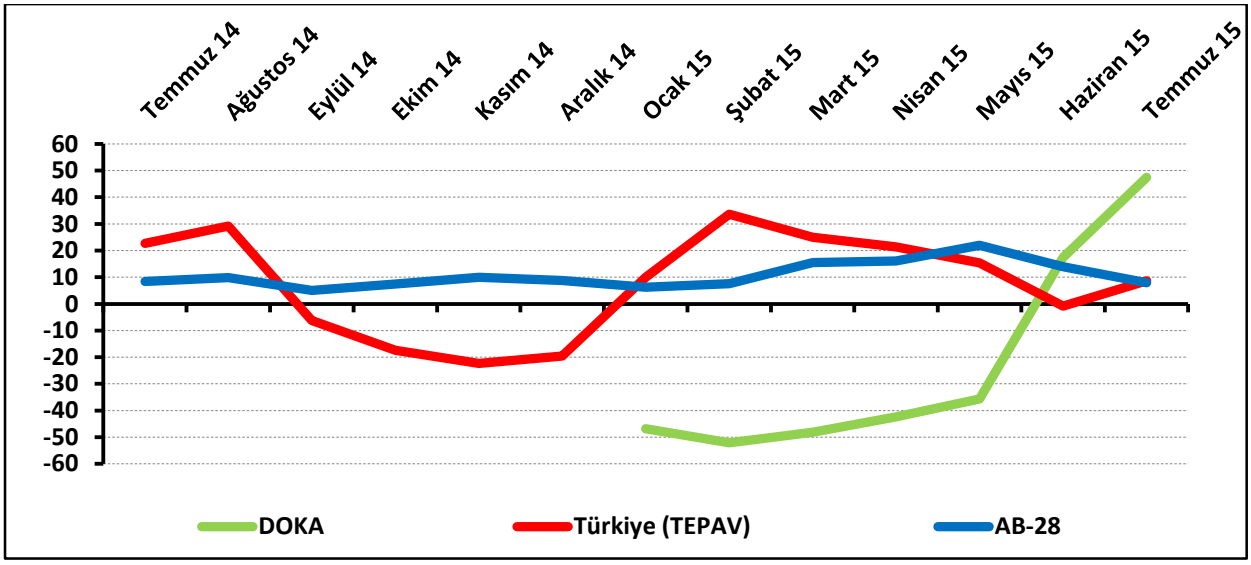

**Mevsimsellikten arındırılmamış seriler*

Tablo-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin beklenti* (%arttı – %azaldı)

%	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2015	-46,8	-52,1	-48,2	-42,4	-35,7	17,4	47,4					

Fındıkçıların işlerdeki toparlanma algısı önemli bir değişim göstermedi:

Temmuz 2015'te işlerdeki toparlanma algısında geçen aya göre 0,2 puanlık azalma yaşandı. Temmuz 2015'te işlerinin geçen yılın aynı dönemine göre arttığını belirtenlerin oranı yüzde 30,5 olurken, azaldığını belirtenlerin oranı yüzde 51,7 oldu. Fındık ticareti yapan firmaların yüzde 17,8'i ise işlerinin geçen yıla göre değişmediğini ifade etti. Temmuz ayında Doğu Karadeniz'de fındık ticareti yapan firmaların işlerdeki toparlanma algısının, Türkiye genelindeki firmalara kıyasla daha olumlu olduğu görüldü.

Şekil-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu* (%arttı – %azaldı) (Temmuz 2014 – Temmuz 2015)

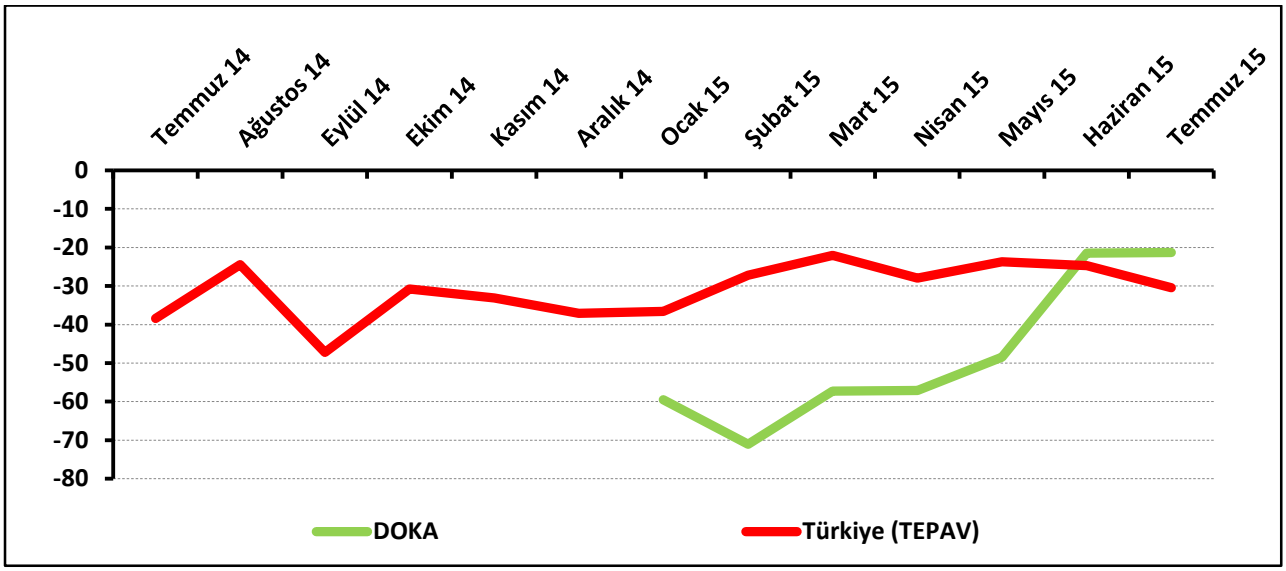

**Mevsimsellikten arındırılmamış seriler*

Tablo-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu* (%arttı – %azaldı)

%	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2015	-59,5	-71,1	-57,3	-57,1	-48,4	-21,5	-21,3					

Fındık ticareti yapanlar geçmişten memnun, gelecekten umutlu:

Doğu Karadeniz ve Türkiye, anket soruları bazında karşılaştırıldığında Temmuz 2015'te Doğu Karadeniz'in, Türkiye'ye göre "geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu" ve "önümüzdeki 3 aydaki satış fiyatı beklentisi" göstergelerinde daha kötü bir performans sergilediği görüldü. Fındık ticareti yapan firmalarda "önümüzdeki 3 aydaki satış fiyatı beklentisi" göstergesinde geçen aya göre düşüş yaşanırken, "önümüzdeki 3 aydaki sipariş, satış ve istihdam beklentileri", "işlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu", "gelecek yılki tesis sayısı beklentisi" ve " geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu" göstergelerinde artış yaşandı.

Tablo-4. DOKA ve TEPE soru bazında detaylı sonuçlar* (puan)

Sorular	DOKA (Doğu Karadeniz) 06/2015	DOKA (Doğu Karadeniz) 07/2015	Bir önceki aya göre değişim 07/2015	TEPE (Türkiye) 07/2015
Geçtiğimiz üç ayda işlerinizin gelişimi ne yönde oldu?	-58,4	**-55,7**	2,7	**-44,0**
Mevcut stok düzeyiniz hakkında ne düşünüyorsunuz? [1]	87,5	**83,5**	-4,0	**12,8**
Tedarikçilerden siparişlerinizin önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	11,4	**39,3**	27,9	**-3,7**
Satışlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	17,4	**47,4**	30,0	**8,7**
İstihdam ettiğiniz personel sayısının önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	17,8	**41,6**	23,8	**4,1**
Satış fiyatlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-16,2	**-20,0**	-3,8	**26,4**
İşleriniz geçen yılın aynı dönemine göre bu yıl nasıl gelişti?	-21,5	**-21,3**	0,2	**-30,4**
Alım yerleri, kırma ya da entegre fındık işleme tesislerinizde gelecek yıl nasıl değişmesini bekliyorsunuz?	15,1	**18,9**	3,8	**6,0**

[1] Stok düzeyinde pozitif değer stok düzeyinin normalin altında olduğunu ifade etmektedir.
Tablo-4'deki (-) değerler negatif beklentilerin pozitif beklentilerden fazla olduğunu ifade etmektedir.